GHEORGHE SBÂRNĂ

PARTIDELE POLITICE din ROMÂNIA 1918-1940

Programe și orientări doctrinare

Coperta: Ilie Victor

Autorul aduce mulțumiri firmelor care au sprijinit publicarea acestei cărți:
S.C. BEZD – CONSTRUCT SRL Braşov
S.C. ROMRADIATOARE SA - Braşov
S.C. 3 STARS&CO SRL Iaşi

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SBÂRNĂ, GHEORGHE
Partidele politice din România 1918-1940: programe şi orientări doctrinare / Gheorghe Sbârnă – Bucureşti: Editura Sylvi, 2001
p 384 ; 24 cm.
ISBN 973-8258-61-8
329 (498) "1918/1940"

La apariția acestui volum a contribuit Fundația „Mărăşti-Mărăşeşti-Oituz" şi Fundația Românilor de Pretutindeni

© Toate drepturile asupra acestei lucrări aparțin autorului.

ISBN 973-8258-61-8

Dr. GHEORGHE SBÂRNĂ

PARTIDELE POLITICE DIN ROMÂNIA 1918 – 1940

Programe şi orientări doctrinare

Editura Sylvi
BUCUREŞTI 2001

Cuprins

Introducere 11

Notă asupra ediției 49

Capitolul I Partide guvernamentale

1. Partidul Național Liberal 51

1.1. Manifestul Partidului Național-Liberal din 19 noiembrie/ 2 decembrie 1918 51

1.2. Programul Partidului Național-Liberal din 27 noiembrie 1921 55

1.3. D. Drăghicescu, „*Evoluția ideilor liberale*" studiu publicat în revista „Democrația", nr. 4/1921 63

1.4. Declarațiunea guvernului liberal in 26 ianuarie 1922 71

1.5. Vintilă I.C. Brătianu „*Burghezimea de ieri și de mâine*", studiu publicat în revista „Democrația", nr. 1-2/1922 72

1.6. D. Drăghicescu, „*Partide politice și clase sociale*" 76

1.7. I.G. Duca, „*Doctrina liberală*", prelegere publică prezentată la Institutul Social Român, la 15 februarie 1923 82

1.8. Mihail Manoilescu, „*Neoliberalismul*", prelegere publică prezentată la Institutul Social Român la 25 februarie 1923 88

1.9. Vintilă I.C. Brătianu. „*Prin noi înșine*". *Ce a fost? Ce să fie în România Mare și nouă?*", studiu publicat în revista „*Democrația*", nr. 5/1927. 95

1.10. Șt. Zeletin, „*Neoliberalismul. Studiu asupra istoriei și politicii burgheziei române*" 99

1.11. Programul Partidului Național-Liberal din mai 1930. 105

1.12. I.G. Duca, „*Discurs la Congresul General al Partidului Național-Liberal*" din februarie 1931 108

1.13. I.G. Duca, „*Misiunea istorică a generației actuale*", discurs publicat în revista „*Democrația*", nr. 5/1932 114

1.14. Programul de guvernare al Partidului Național-Liberal din decembrie 1933 118

2. Partidul Țărănesc, Partidul Național Român, Partidul Național-Țărănesc 124

2.1. Procesul-verbal de constituire a Partidului Țărănesc din decembrie 1918 125

2.2. Declarația de principii a Partidului Țărănesc din octombrie 1919 126

2.3. Programul de muncă al Partidului Național Român din aprilie 1920. 129

2.4. Proiectul de program al Partidului Țărănesc din România din noiembrie 1921. 135

2.5. D. Drăghicescu, „*Partide politice și clase sociale*" 138

2.6. Virgil Madgearu, „*Țărănismul și democrația muncitorească*" 141

2.7. Programul Partidului Național-Țărănesc din octombrie 1926 146

2.8. Ideologia Partidului Național-Țărănesc 155

2.9. Iuliu Maniu, „*Manifestul guvernului către țară. Programul de refacere morală și economică a țării.*" 160

2.10. Moțiunea adoptată la Congresul Partidului Național-Țărănesc din 22-23 aprilie 1935 165

2.11. Gh. Zane, „*Țărănismul și organizarea Statului român*" 171

3. Partidul Poporului 176

3.1. Actul de constituire a Ligii Poporului din aprilie 1918 176

3.2. Programul Partidului Poporului 177

4. Partidul Conservator-Democrat 191

Programul Partidul Conservator-Democrat din octombrie 1919 191

5. Partidul Naționalist-Democrat 197

5.1. Manifestul Partidului Naționalist-Democrat din septembrie 1919. 197

5.2. Nicolae Iorga, „*Doctrina naționalistă*", prelegere publică prezentată la Institutul Social Român la 10 decembrie 1922 199

5.3. Programul Partidului Naționalist-Democrat, votat în Congresul de la Craiova în aprilie 1922 204

5.4. Programul Partidului Naționalist-Democrat, adoptat la Congresul din februarie 1928. 210

6. Partidul Național Creștin 215

6.1. Actul de constituire și programul Partidului Național-Creștin 215

6.2. Manifest electoral al Partidul Național-Creștin din decembrie 1937 220

7. Frontul Renașterii Naționale 222

7.1. Decret-lege pentru înființarea Frontului Renașterii Naționale din decembrie 1938 222

7.2. Armand Călinescu, „*Rostul Frontului Renașterii Naționale*" (cuvântare rostită la radio la 11 ianuarie 1939). 223

8. Partidul Națiunii 226

8.1. Decret-lege pentru transformarea Frontului Renașterii Naționale în Partidul Națiunii din 22 iunie 1940 226

Capitolul II. Partide parlamentare

1. Partidul Conservator Progresist 228

1.1. Manifestul Partidului Conservator Progresist din decembrie 1918.

1.2. Al. Marghiloman, „*Doctrina conservatoare*" prelegere publică prezentată la Institutul Social Român la 18 februarie 1923 228

2. Partidul Democrat al Uniunii 237

2.1. Chemarea noastră 237

3. Partidul Socialist, Partidul Social-Democrat 240

3.1. Proiect de program al Partidului Socialist. *Declarație de principii* din decembrie 1918 240

3.2. Programul Partidului Socialist din mai 1919 244

4. Partidul Liberal-Democrat 366

4.1. Programul Partidului Liberal-Democrat 366

5. Partidul Conservator 368

5.1. Programul Partidului Conservator 368

6. Frontul Plugarilor 371

6.1. Programul Frontului Plugarilor din februarie 1933 371

7. Frontul Românesc 374

7.1. Constituirea „Frontului Românesc". Manifestul către țară din mai 1935. 374

Anexă: Tabele cu alegerile pentru Camera Deputaților 1919-1937. 379

INTRODUCERE

Antologia de față își propune să continue volumul anterior (*Partide și curente politice din România 1821 – 1918, Programe și orientări doctrinare,* Editura Eficient, București, 2000), slujind aceleași considerente de ordin didactic de a pune la dispoziția studenților, cadrelor didactice și a unui public cât mai larg un instrument de informare directă și sistematică asupra ideilor programatice și doctrinare din perioada interbelică. Textele reunite în volum au în vedere programele și orientările doctrinare ale numeroaselor partide politice ce au ființat în această perioadă, structurate după criteriul reprezentativ, parlamentar. Adică partide care dispunând de o majoritate parlamentară sigură, sau în coaliție, au ajuns partide guvernamentale, altele care au reușit pentru perioade mai lungi sau mai scurte să aibă reprezentanță parlamentară, și în sfârșit partide care n-au întrunit suportul minim de voturi pentru a accede în Corpurile Legiuitoare.

Documentele și materialele pe care le supunem atenției publicului cititor au fost selecționate cu dorința de a apune în lumină ceea ce este relevant în gândirea, ideologia și obiectivele partidelor politice din România în segmentul de timp cuprins între Marea Unire din 1918 și dramatica vară a anului 1940. Alături de programele partidelor politice care ocupă o mare parte a paginilor prezentului volum, am cuprins discursuri cu tematică bine definită, scrieri cu caracter teoretic și ideologic ale liderilor și cugetătorilor politici, capitole sau părți din lucrări de referință de factură politologică, economică, filozofică, sociologică sau istorică. Prezentarea textelor în această manieră poate să deschidă o largă perspectivă istorică și politologică asupra partidelor politice, a teoriilor și doctrinelor în care se oglindesc atât aspectele teoretice ale politicului, cât și strategiile și scopurile generale ale vieții publice în ansamblul ei. Ca dimensiuni cultural-spirituale ale politicului, ca însoțitoare naturale ale acestuia, programele și doctrinele partidelor pun la dispoziția clasei politice atât cadrul conceptual, cât și instrumentele, metodele indispensabile activității și legitimării politice. Diversitatea programelor și doctrinelor politice exprimă în fond și măsura în care sistemul politic respectiv permite libera manifestare a spiritului și a acțiunii politice, pluralismul concepțiilor și opțiunilor societății în ansamblu, al grupurilor, forțelor și exponenților de frunte ai gândirii și acțiunii politice,